

Vælferðin hótt

Opið bræv til løgmann, Kaj Leo Johannesen, frá Javnaðarflokkinum

Vit eru øll samd um, at Føroyar skulu gerast bíligari at reka. Hesum hava vit arbeitt við av øllum alvi, síðan Javnaðarflokkurin kom í hesa samgongu. Undirskotið á figgjarlóginu fyri 2010 verður eftir øllum at døma einar 200 milliónir lægri, enn upprunaliga væntað. Hetta er m.a. orskað av neyvum og skilagóðum figgjarpolitikki, sum vit hava staðið á odda fyri.

Men hin vegin vilja vit ikki vera við til at knúsa týðningarmiklar vælferðartænastur, so sum skúlaverk, heilsuverk og almannaverk. Skulu vit nú í 12. tíma at spara 27 milliónir afturat, so er neyðugt at gera sær greitt, hvat avleiðingin er av hesum. Verður eingin semja um at leggja upp fyri teimum eyka útreiðslum, sum sáttmálasamráðingarnar eru orsök til, so kann avleiðingin verða tann, at vit, heldur enn at taka ábyrgd av at halda lív í bæði búskapi, trivnaði og vælferðartænastum, geva samfelagnum enn ein skelk omaná teir skelkir, sum standast av figgjarkreppu, Eik-húsaganginum og nú til seinast av, at Fiskavirking fór av knóranum og hundradtals arbeidsfólk send heim.

Semjast vit ikki um at taka avleiðingarnar av sáttmálasamráðingunum í álvara, so merkir

tað, at vit skulu til at siga týðningarmiklum starvsfólkum upp. Fylgjurnar verða tá:

- 25 heilsustarvsfólk mugu sigast úr starvi. Hendir hetta, so verður neyðugt taka burtur týðningarmiklar viðgerðir til sjúklingin.

- 25-30 fólkaskúlalærarar verða sagdir út starvi afturat teimum 50 ársverkunum, sum vóru tikin úr fólkaskúlanum í august mánaða í ár. Hetta hevur við sær færri undirvísingartímar til børn okkara.

- 10-15 miðnámsskúlalærarar verða sagdir úr starvi. Hetta merkir, at út-búgvingartilboð verða tikin frá okkara ungdomi, sum í staðin verður sendur út í arbeidloysi.

- 50 røktarstarvsfólk innan Nærverkið mugu sigast úr starvi, og enn fleiri gomul fara at liggja óhjálpin heima.

- Týðandi stovnar, sum t.d. Strandferðslan verða skerdir, og hetta kann fáa óhepnar avleiðingar fyri útjaðaran

Við ætlaðu sparingunum, sum eru avtalaðar í sambandi við figgjarlógaruppskotið, eru vit longu komin til pínumarkið fyri, hvat sparast kann á kjarnuøkjunum í vælferðarskipan-unum. Skulu vit harumframt nú til at økja um sparingarnar við 20-30 milliónum krónum, verður farið út um mark, hvat hesar grundleggj-andi tænastru tola.

- Samfelagsliga kann dýrasta avleiðingin verða, at ungdómur og barnafamiljur, ið hava ilt við at fáa endarnar at røkka saman, heldur velja at flyta av landinum. Samstundis steðgar hetta teimum, ið høvdu ætlað sær at flyta heimaftur. Hetta verður til óbótaligan skaða fyri okkara samfelag.

Javnaðarflokkurin hevur hesi boð uppá støðuna:

- Í fyrstu atløgu skulu vit í figgjarlóginu 2011 leggja upp fyri sáttmálahækk-ingunum innan vaktarskipanir á sjúkrahúsum, eldrarøktini og serforsorgini og innan skúlaverkið og javningini av almannaveitingum. Hetta økir samlaða hallið á figgjarlóginu við umleið 10

milliónum. Henda kostnað meta vit vera lítlan í mun til stóru menniskjaligu, sam-felagsligu og búskaparligu avleiðingarnar, ið fyrilitarleys sparing hevur við sær.
• Í aðru atløgu mæla vit til, at tað beinan vegin verða tikin stig til átroðkandi nýskipanir, serliga innan skúlaverk, komm-unubygnað, fiskivinnubygnað og innan almannaverkið, har veitingarnar í størri mun skulu koma teimum, ið tørva til góða. Hetta er fyritleytingin fyri, at vit komandi árinu kunnu tillaga almennu útreiðslurnar til okkara búskaparligu orku.

Javnaðarflokkurin heitir tí á løgmann, um at boða okkum frá, hvørt løgmaður og Sambandsflokkurin vilja fyrilitarleysan borgarligan sparipolitikk saman við Fólka-flokkinum ella at taka neyðug stig til at tryggja føroyska vælferðarsamfelagið saman við Javnaðarflokkinum.

á Gl. Apoteki 15. des. 2010

Javnaðarflokkurin

John Jensen
www.johndk.dk

Um leið 250. føroyingar hava sjúkuna, CTD

Hettar er verðuleikin fyri teir um leið, 49.000. føroyingar sum eru búsitandi í Føroyum, hartil koma so øll tey í eru búsitandi uttanlendis. Talið á føroyingum búsitandi í Danmark er um leið, 22-23.000. tað vil siga, at saman við hinum norðanlondum verur talið um leið tað sama, sum fólkatalið er í Føroyum , tað vil so aftur siga, at tað eru um leið, 500. Føroyingar sum hava sjúkuna. Carnitin Transporter Defekt - CTD.

Hettar má sigast at vera ógvuslig og skelkandi tøl av eini so álvarsamari sjúku, sum eingin gjørdi nakað við í 15 ár, og kanska serstakliga tá hugsa verður um, tey órímligu tøl sum danska og føroyska heilsuverkið komu út við fyri góðun árið síðan, at tað kanska vóru 15. persónar sum ikki vistu, at teir høvdu

lívshættisligu sjúkuna CTD.

Føroyska og danska heilsuverkið eru alla tíðina komin við tølum, sum liggja nógv lægri enn tey veruligu tøluni vísa, hettar gera teir í eini roynd so at onnur skulla halda, at hettar bert er eitt bagatell og at tað ikki er so galið kortini. Allur heimurin fylgir við í gongdini av hesum málið, um eina sjúku sum finnist um allan heim og undrast á tað líkasælu sum hevur valda í øll hesi árðini.

Hettar eru tøl sum føroyska heilsuverkið er væl vitandi um, og tí er tað hugstoytt, at føroyska heilsuverkið ikki tekur hesa støðu við størri álvarsemi enn higartil, hví ikki koma við tølum sum eru eftirfarandi og meiri álítandi, heldur ikki er nakað yvirilit um hvussu nógvir túsund berarar tað eru, eingin av teimum sum fáa

gjørt eina carnitin roynd, fáa nakað at vita. CTD-Felagið hevur eisini roynt fleiri ferðir at eftirlýst hesum tølum.

Danska heilsuverkið sum stýrir øllum tí føroyska heilsuverkinum, meina ikki at hettar er nakað at skriva um í árliku frágreiðing lands-læknans, sjálvt um tað er loyðarfest í hesum embæti, at allar álvarsamar sjúkur skulla nágreiniliga lýsast.

Lýsing: nr.740. tann. 11.09.95: § 16. Efter nærmere af Sundhedsstyrelsen fastsatte regler påhviler det land-slægen at: d) give orientering om væsentlige forhold af sundhedsmæssig betydning og medvirke ved myndig-hedernes sundhedsoplys-ende virksomhed over for befolkningen eller grupper af denne på Færøerne.

Hettar kann sigast at vera greið tala. Upp á fyrispurning

mín til Sundhedsstyrelsen, um hví hendan lýsing ikki verður yvirhildin, er svarið so ljóðandi. (Sundhedsstyrelsen finder ud fra de forskellige omstændigheder ikke grundlag for at kritisere, at Landslægens sundheds-beretninger ikke indeholder et afsnit om CTD).

Um tað var politiskur áhugi, so kundi tað veri áhugavert at sett Sundheds-styrelsen ein fyrispurning, um hvat tað er teir meina við. (Forskellige omstændig-heder). Ella er tað kanska okkurt sum ikki má koma fram! Skuldu føroysku fjøl-miðlarnir havt áhuga, so eru øll skjól í kunna lýsa hettar nærri tøk.

Tað kann ikki vera rætt og kann ikki góðtakast, at landslæknin kann vera undantikin ásettari lóg í heili 15. ár, og als ikki skal

fáa so mikið sum eina átalu. Kann tað bera til, at føroysku mynduleikarnir ikki hava áhuga í, ella ikki kunna megna, at ávísar lógir og reglur vera yvirhildnar.

Uppá fyrispurning mín um hettar mál sent til, Kej Leo Holm Johannesen løgmann, sigur hann millum annað. (Í Føroyum tekur landslæknin sær av heilsuyrkisligum málum). (Landsstýrið varðar av at skipa heilsuverkið og spurningum hesum við-víkjandi). (Ábyrgdin fyri øllum sum hevur við CTD at gera liggur hjá donsku mynduleikunum). (Lans-stýrið ábyrgdast bert, í tann mun tað snýr seg um skiparn-arligar spurningar, sum fylgja av heilsuyrkisligari tilráðing og støðutagan hjá donskum mynduleikum).

Tað fyríkemur mær, at eisini føroysku myndug-

leikarnir frásiga sær alla ábyrgd, av vantandi upp-lýsing um deyðiligu sjúkuna CTD, tó at landslæknin er lógarbundin til, at vegleiga og ráðgeva, ikki bara øllum føroyingum, menn eisini teimun politisku myndug-leikunum, hettar eru lógar-brot sum eiga at fáa fylgjur.

Tað er við sorgblídni ein má ásanna, at hettar mál ikki hevur alstóran týðning fyri tað politiska stýri, sum hevur lati hettar óskil farið um seg í heili 15. ár. Og hettar kennist enn meiri óhugnaligt, tá ein fær kendsluna av, at okkurt er sum ikki má koma fram, sum ikki tolir dagsins ljós.